

(א) (סנהדרין דף כה).
(ב) סם דר' יונה (כח).
(ג) סנהדרין כח. חגיגה י.
מיר לה. כפ נדרים יט:
כח. (ד) לעיל לה.
(ה) כחושטא (ה) (ו) סוטה
כח. (ז) [סם] ע"ש.
(ח) סנהדרין כד: (ט) ע"ז
דף כב. (י) סנהדרין כח.
(כ) (דף סח). (ל) (דף לו:).
(מ) ע"י שבת ק" ע"א.

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כנר
לכרע וכו' וטפי כנר
(לכרע) חז"ל מ"מ וי"צ ס"א
המש"ל: (ב) חז"ל ד"ה
לכרע ר' יהודה אימתי
בזמן כלל וזמנא כ"ח
נמקס:
(ג) ב"א ד'
לדעתא דל' יחי' ליה
קמתנ' והוי' אסמכתא
לדעתא וסטר וכו' משמע
גבי מפרשי:
(ד) ב"א ד' ולא גזים כי
היה' דלס' לזכיר ולא
לעציד אשלים נמיטע' או
היה' דל'א' בידו כלל
ואפי' הכי גמיר ומוקינ'
בזון קוביא וכו'ה"ל לא
הויה' אסמכתא אבל
היה' דל'א' ולא דל'ו
נל'ל:

רב נסים גאון

פ"ח כיצד. שמעת
מנינ' אינ' ברירה אפי'
ברבנן. בהרבה מקומות
בתלמודי איהו' להווי'
דהא מילתא אבל פסק
ההלכה איהו' אסמכתא כי
טוב בפרק משילין פירות
(דף לה) והכי מליקא לה
מילתא ל' לית לה
ל' הושיעה ברירה
בדאורייתא אבל ברבנן
אית ליה דורש מר דוסיא
הילכתא כר' אושיעא:

גליון הש"ס

חז"ל ד"ה קמן בן שש
בפ"ד מצוה לחבנן.
ע"י חז"ל סמן כל:

ליקוטי רש"י

ואלו הן הפסוקים.
לזון ולשער. המשחק
בקוביא. כולו מפרס
נמנהל וזמן מעין גולנין
הן והסוטה אמה (שמות
כג) אל תשח רשע עד וכל
שכן דין (סנהדרין כד:).
מחכות כל שש שמתקין
בערנן ואמר רבנן
אסמכתא ליה קריא וכו'
הן גולנין מדרבנן
לדמאורייתא אינ' קרי'
גזל אלא הוסיף מיד אש'
כדמכס (שמואל ב כ)
ויגזל את הענינו (מג)
הנלל.
ברביבית. לא גזל
לדאורייתא הו' למסכסיה
משום אל תשח עד תשח
(שמות כג) דלס' משמיה
היה' ליה. ומפרשי
ויגזל. הו' נמי כעין
קוביא אי מקדמיה וכו'
ליגזל. ויבחרו שביעית.
עשין סוטה. שפירות
שביעית דלמנע' אפר
(ויקרא כה) ללכלא ולא
לקסוריה (ע"י כ"ג). ופי'
שמשדו כל אלו לעצור על
ד' מתמת מנחן פקדוס
לזיוח מעידים שקר ע"י

מנחן וסוטה (וי"ב כה).
שאינ' לו אומנות אלא אש'
חז"ל (סנהדרין כח).
ומתמתא דקמין בין שש לו
למתמתין דעמיטעו משום
יזיוח ומתמתין ר' יהודה
מלימיהו דרמנן אש' פקדוס
(והשך בסוף המסכת)

המבזמן הוא: [1] בדפוס ויניצער רפ"ח נוסף להפדשה: [2] דפדרי' וילא בתל"ח כספא אי מיר הוא אותה" כו': [3] ציל שקיב"ג (דפדרי' וכתבי'): [4] י"ש להוסיף מותר (דפדרי' וכתבי'): [5] ס"א יגורו (גלילין דפוס וילנא, ובלילין דפוסים קודמים "ס"א יגורו", וכו"ה במהרש"ל): [6] באור וזרע נוסף ואלף תמריס: [7] מ] המהרש"ל כתב על נוסח זה "ואל תשגיה בדפוס לזכיל כי תלמיד טועה הגדור", ע"ש:

חלון

גברא אנגרא. דר' יהושע בן לוי אלשמואל שמואל דלמר הלכה סבר פליגי ורבי יהושע סבר לא פליגי: הפס"ץ. לעדות דטולן גולנין מדבריהן הן דלסמכתא לא קניא^(א) ומגזל גזיל ליה: בקוביא. בעירובין: מפרשי ויגזל. אי מקדמיה ויגזל לוינ^(ב): סוחרו שביעית. דרמנא

אמר ללכלא ולא לקסורה^(ג) וזה שמומד מנחן לעצור עצירה על הכמנחן רש"י הוא והסורה אמרה אל תשח רשע עד^(ד) (שמות כג): בזמן שאין להם אומנות אלא היא. דקסר ר' יהודה אסמכתא שהוא נסמך על דעתו שהוא יגלמנו ועל אותה אסמכתא הוא מנמנה קניא ולא גולנין יגזלו ופסוליהו לפי שאין עסוקין בישועי של עולם דכיון דלזין מכירין ופקיזין צטורה ועבר בני אדם אינן חסין על צבניהן מלהפסקין ממנו: והב"א בוי. קל ס"ד היינו ת"ק דמנחי אלמא אימתי לתלוק: החייא. צרייתא משום ר"ט היא דלמר אסמכתא לא קניא אצל צמחמיתין לא פליג רבי יהודה לדתנא קמא אלא מפרס לטעמיה: אין אחד מהן נזיר. שנים שישצין וראו אחד צל ואמר אחד מהן הריני נזיר שזה נזיר ואמר הצרינו הריני נזיר שאין זה נזיר: להפלאה"ל שיהא נזיר מפורס לא הוה ולא צמרת ספק^(ה) אי נזיר אומז הצא כנגדו: אי קני. אי נלח:

הדרן עלך חלון

ביצד משתתפין בו. וב"א מי שמבצע מבעוד יום. לסמון

על עירוב זה וליגן מותר: גמ' אין מערבין. לא תמירו כממס ללכא חזן לחסום ע"י עירוב אלא לזרע מזה: הודיעוהו מבעוד יום ואלא הודיעוהו קתני. הודיעוהו אע"פ שלא נתראה מצעוד יום ונתראה משחשיה אמרינן הוצרך שקודם זמן קניית עירוב דעמו לכך היה. לא הודיעוהו עד שחשיה מאי צריה איכא ה' לא הוה ידע דאיכא עירוב דנימנא דעמיה עליה הוא: יוצא בעירוב אמו. עירבה אמו לענמה ולא ויחמה לו בעירוב מוליכמה ענמה דעופסה דמי דמוסמנא דעמה עליה דלא כגי ליה נלאו אמו: ותנן נמי גבי סוכה. כלומר וכי תימנא בן שש נריך לאמו קרי ליה ה' ליכא לנימנר דתנן נמי גבי סוכה כ' כי האי גוונא^(א) קמן שאין צריך לאמו חייב בסוכה והוינן בה וואוהו קמן שאין צריך לאמו אמרי דבי ר' ינאי כל שנפנה ואין אמו מקנחתו ר"ש בן לקיש אמר כל שניעור^(ב) ואינו קורא אימא אימא ס"ד גדולים נמי קרו אלא אימא כל שניעור משנתו ואינו קורא אימא אימא וכמה יכבר ארבע כבר חמש לאו נריך הוא: ופרשניא אימא סקא

דעתך גדד' נמי קרי. כלומר לא משתי ליה אין נריך לאמו עד שיהא ניעור משנתו ולא יקרא אימנא ה' אי קרא אימנא נריך לאמו משתי ליה ה' אפילו גדול דרכו כזך: אלא ב' שניעור משנתו ואינו קורא אימא אימא. דלא נוח^(ג) עד דלמח' לקמיה הו' אינו נריך לאמו: ובמה. צר כמה שני הוי: כבר ארבע ובבר חמש. קרי ליה אין נריך לאמו כל חד לפוס חורפיה אלמנא מכי הו' צר חמש צעי לחייה וטפי מצר (ה) ד' לא קרי ליה נריך לאמו דליפוס:

אמר

וכו' ומוקי בגמ' צמרי מתא ופי' שס בקוטרס שרץ לנעוק לפניו הו' מיהא אין ברירה. דלא מסתבר דלפילו צעיריו צמחוינן דרבנן אין צמרי בלממרינן פרק צבל מערבין (לעיל דף לו:). מנחן האי מנא דלפילו דרבנן לית ליה צריה: **קמן** בן שש יוצא בעירוב אמו. אף על גב דלזין מערבין אלא לזרע מזה מכל מקום יולא קטן צעירוב אמו דאי אפשר לה להניחו משום דכרזן אחריה א"ר בטקן נמי איכא מ' מזה לחנכו:

שמע

פרק שביעי עירובין

ואלו הן הפס"ץ. מפורס צפרק זה צורר (סנהדרין דף כד:): **אמר** ר' יהודה אימתי (ג) בו בזמן שאין לו אומנות בו. אע"ג דמסקינן דלפילו רבנן עליה דרבי יהודה הלכה כרבי יהודה דפסקין צפרק זה צורר (ס' דף כו:): א"ר אבהו הלכה כרבי יהודה

ומכלן משמע דשרי לשחוק בקוביא

גברא אנגרא קא רמית מר סבר פליגי ומר סבר לא פליגי **נופא** ^(א) א"ר יהושע בן לוי כל מקום שאמר ר' יהודה אימתי ובמה במשנתיו אינו אלא לפרש דברי חכמים ור' יוחנן אמר אימתי לפרש ובמה לחלוק ואימתי לפרש הוא והא תנן ^(ב) ואלו הן הפסולים המשחק בקוביא ומלוה בריבית ומפרחי יונים וסוחרו שביעית אמר ר' יהודה אימתי בזמן שאין לו אומנות אלא היא אבל יש לו אומנות שלא היא הרי זה כשר ותני עלה בברייתא וחכ"א בין שאין לו אומנות אלא היא ובין שיש לו אומנות שלא היא הרי זה פסול ההיא דרבי יהודה א"ר טרפון היא ^(ג) דתניא א"ר יהודה משום ר"ט לעולם אין אחד מהן נזיר לפי שאין^(ד) נזירות אלא להפלאה אלמא כיון דמספקא ליה אי נזיר אי לא נזיר הוא לא משעבד נפשיה הכא נמי כיון דלא ידע אי קני אי לא קני לא גמר ולמקנה:

הדרן עלך חלון

ביצד משתתפין בתחומין מניה את החבית ואומר הרי זה לכל בני עירי לכל מי שילך לבית האבל או לבית המשתה וכל שקיבל עליו מבעי' מותר משתחשך^(א) אסור שאין מערבין משתחשך: **גמ'** ^(ב) אמר רב יוסף אין מערבין אלא דבר מצוה מאי קמ"ל תנינא לכל מי שילך לבית האבל או לבית המשתה מהו דתימא אורחא דמלתא קתני קמ"ל וכל שקיבל עליו מבעי' שמעת מניה אין ברירה^(ג) דאי יש ברירה תיגלי מילתא למפרע דמבעוד יום הוה ניחא ליה אמר רב אשי ה' הודיעוהו ולא הודיעוהו קתני אמר רב אשי ^(ד) קמן בן שש יוצא בעירוב אמו מיתבי קמן שצריך לאמו יוצא בעירוב אמו ושאין צריך לאמו אין יוצא בעירוב אמו ותנן נמי גבי סוכה כי האי גוונא ^(ה) קמן שאין צריך לאמו חייב בסוכה והוינן בה וואוהו קמן שאין צריך לאמו אמרי דבי ר' ינאי כל שנפנה ואין אמו מקנחתו ר"ש בן לקיש אמר כל שניעור^(ב) ואינו קורא אימא אימא ס"ד גדולים נמי קרו אלא אימא כל שניעור משנתו ואינו קורא אימא אימא וכמה יכבר ארבע כבר חמש אמר

נדרים (דף כו:): ולמ"ד לאו אסמכתא היא הילך יקנה צדכרים צלל קנין נשצל שנוח חצרו:

הדרן עלך חלון

ביצד משתתפין. מניה את ההבית. כל פירוהיהם היו רגילים להניח צפצפת כדמניה לעיל [דף כ.]. מציזין את החצית של יין ושל שמן^(א) ושל גרוגרות ושל שאר כל מיני פירות: **אין מערבין אלא דבר מצוה**. לעיל^(ב) דתנן אס צלו נכרים למזרח הוי נמי דבר מצוה שהיך לנורך צעי עירו ומתקם על עסקי רצס^(ג): מנחן האי מנא דלפילו דרבנן אין צמרי בלממרינן פרק צבל מערבין (לעיל דף לו:). מנחן מכל מקום יולא קטן צעירוב אמו דאי אפשר לה להניחו משום דכרזן אחריה א"ר בטקן נמי איכא מ' מזה לחנכו:

עד

[ושפחותין] העברים מפני שיכולין למחות וכוין שעירבו לעצמן אין להן מיוחד גדול מזה ואין יוצאין אלא בעירוב של עצמן: חשק שלמה על רבינו חננאל (ה) אלו י"ח מיל שתקל עלו אפלי משחטיה נחבר וכו'.

הנהגות וצינונים
[א] כתיב ודפדרי' ל"פ ש"א יתננה נזירות. וכו"ה בריח ובמקומות המצוינים במסורת הע"י: [ב] מ"ש משחטיבה. ופי' קרבן כחנאל: [ג] בדפדרי' נוסף "ואפי' מרבנן". וכו"ה בריח. וע"י חז"ל: [ד] יש להוסיף משנתו (דפדרי'): [ה] ציל לזין (דפדרי'. בסנהדרין כה ע"א): [ו] כתיב ודפדרי' צעירה רשע ע"י חז"ל: [ז] יש להוסיף מותר (דפדרי' וכתבי'): [ח] ס"א יגורו (גלילין דפוס וילנא, ובלילין דפוסים קודמים "ס"א יגורו", וכו"ה במהרש"ל): [ט] ציל שקיב"ג (דפדרי' וכתבי'): [י] יש להוסיף מותר (דפדרי' וכתבי'): [יא] ס"א יגורו (גלילין דפוס וילנא, ובלילין דפוסים קודמים "ס"א יגורו", וכו"ה במהרש"ל): [יב] באור וזרע נוסף ואלף תמריס: [יג] המהרש"ל כתב על נוסח זה "ואל תשגיה בדפוס לזכיל כי תלמיד טועה הגדור", ע"ש:

פב.

עין משפט

גר מצוה
ס' א ב מ"י פ"י מהל' עזרת הלכה ד ופי"ז הלכה א קמא גליון ר"ד טו"ש ע"י ח"מ כ"י לז סקף נ"ו:
א ג מ"י פ"י מהלכות עירובין הלכה ו סמג עש"א טו"ש ע"י ח"מ כ"י מהו סקף ה:
ב ד מ"י ש"ס הלכה יח וסמג שם טור ע"י ח"מ כ"י מ"ג:
ג ה מ"י ש"ס הלכה כה וסמג שם טו"ש ע"י ח"מ כ"י מהו סקף ה:
ד ו מ"י פ"י מהלכות סוטה הלכה א קמא עש"א מ"ג טו"ש ע"י ח"מ כ"י מהו סקף ה:

רבינו חננאל

ששה ר' יהודה אימתי לפרש הוא. ואקשינן עליה איני והתנן בסנהדרין פרק דיי ממונות גבי דו בורר לו אחד אלו הן הפסולין המשחק בקוביא בו. א"ר יהודה אימתי בזמן שאין לו אומנות אלא היא אבל יש לו אומנות שלא היא הרי זה כשר. וקתני בברייתא וחכ"א בין שיש לו אומנות שלא היא בין שאין לו אומנות אלא היא הרי זה פסול הנה חולקין דר' יהודה אמר כשר וחכ"א אפילו יש לו אומנות שלא היא הרי זה פסול. ופרקינן לעולם אימתי לפרש הוא והאי דקתני בברייתא וחכ"א (וי"י היא) ומפרש דברי ר' טרפון. (תרגו' ר' יהודה אימתי משום ר' טרפון אין אחד מהן נזיר לפי שאין נחמה נזירות אלא להפלאה שנאמר איש כי יפליא (אלא) (אלמא) כיון דמספקא ליה אי נזיר הוא אי לא נזיר הוא לא ידע (ובחיל) (ובחיל) ולא משעבד נפשיה בקוביא לא ידע אי קני אי לא קני לא גמר ומקי:

הדרן עלך חלון

פ"ח כיצד משתתפין בתחומין מניה את החבית בו. אמר רב יוסף אין מערבין אלא דבר מצוה כל מי שקבל עליו מבעי' מותר. ש"מ אין ברירה אפילו ברבנן דהא עירובי תחומין דרבנן נהנו ודלא כר' עקיבא ופרקי רב אשי הודיעוהו קתני פ"י הודיעוהו שצריך לערב לילך למקום פלוגי כיון (א) ששקבל נחמדי כאלו מאתפול עיב. אמר רב יוסף קטן בן שש יוצא בעירוב אמו ואינו קורא אימא אימא וכו' דתנן אס צלו נכרים למזרח הוי נמי דבר מצוה שהיך לנורך צעי עירו ומתקם על עסקי רצס^(ג): מנחן האי מנא דלפילו דרבנן אין צמרי בלממרינן פרק צבל מערבין (לעיל דף לו:). מנחן מכל מקום יולא קטן צעירוב אמו דאי אפשר לה להניחו משום דכרזן אחריה א"ר בטקן נמי איכא מ' מזה לחנכו:

עד

[ושפחותין] העברים מפני שיכולין למחות וכוין שעירבו לעצמן אין להן מיוחד גדול מזה ואין יוצאין אלא בעירוב של עצמן: חשק שלמה על רבינו חננאל (ה) אלו י"ח מיל שתקל עלו אפלי משחטיה נחבר וכו'.

הנהגות וצינונים
[א] כתיב ודפדרי' ל"פ ש"א יתננה נזירות. וכו"ה בריח ובמקומות המצוינים במסורת הע"י: [ב] מ"ש משחטיבה. ופי' קרבן כחנאל: [ג] בדפדרי' נוסף "ואפי' מרבנן". וכו"ה בריח. וע"י חז"ל: [ד] יש להוסיף משנתו (דפדרי'): [ה] ציל לזין (דפדרי'. בסנהדרין כה ע"א): [ו] כתיב ודפדרי' צעירה רשע ע"י חז"ל: [ז] יש להוסיף מותר (דפדרי' וכתבי'): [ח] ס"א יגורו (גלילין דפוס וילנא, ובלילין דפוסים קודמים "ס"א יגורו", וכו"ה במהרש"ל): [ט] ציל שקיב"ג (דפדרי' וכתבי'): [י] יש להוסיף מותר (דפדרי' וכתבי'): [יא] ס"א יגורו (גלילין דפוס וילנא, ובלילין דפוסים קודמים "ס"א יגורו", וכו"ה במהרש"ל): [יב] באור וזרע נוסף ואלף תמריס: [יג] המהרש"ל כתב על נוסח זה "ואל תשגיה בדפוס לזכיל כי תלמיד טועה הגדור", ע"ש:

